

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy órára	20 Lei.

Hirdetéseik árazásában szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csurgói Egyesült Vas-
úti utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(Jósa) Köroczeg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 251.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 9.

A tisztviselő.

A Kormány a drágaság letörésének ugylátszik a legszerencsétlenebb módját választotta, amikor a kiadások leszállítását a városi tisztviselők nyomorúságos fizetésén kezdi. Timisoarára már meg is érkezett a belügyminiszter rendelete, mellyel a városi tisztviselők a mai rettenetes drágasággal megközelítő arányban álló fizetését harminc százalékkal redukálja. Természetes, hogy ez a körrendelet Aradot sem fogja elkerülni és érkezését tisztviselőink rettegve és kétségbeesve várják. El lehetünk rá készülvé, hogy ép úgy mint Timisoarán, a már begyakorolt és legjobb tisztviselők Aradon is le fogják tenni a tollat, mely a leszállított fizetés után legminimálisabb létfeltételeiket sem fogja biztosítani. Szóval mikor végre úgy ahogy tud vagyunk a kezdet nehézségein és az adminisztráció, mely az ország konszolidációjának egyik legfontosabb feltétele, végre vehetjük a rendes mederbe terelődik, akkor egy ilyen rendelet kizökkenti a nagynehezen megtalált kerékvágásból és a városok adminisztrációját a legsúlyosabb probléma elé állítja. Elvégre nem lehet a kvalifikált tisztviselőt megkövetelni, hogy amikor fizetésben az utcaseprő nivója alá süllyesztik, felelősségteljes hivatalát lasson el. A háború kitörése óta a tisztviselők voltak mindig azok, akik a legtöbbet szenvedték, a legtöbbet nyomorogtak, miután fizetésük sohasem indott lépést tartani a közszükséglet cikkek őrült iramban felszökő áraival. Tulajdonosan kényelmes és semmiesetre célt nem érő módja a drágaság letörésének az, ha a társadalom ez idő szerint legnyomorúságosabb osztályának amenny is szikszén szabott kenyereből annak csaknem egyharmadát elveszik az éhező tisztviselő-szájak elől.

Az Aradi Közlöny sokszor sürgette már a drágaság letörését, sohasem gondolt azonban arra, hogy ezt a kérdést ilyen balkézrel lehessen megfogni. Folytasson a Kormány elődeinél jobb gazdasági politikát a gazdasági élet minden terén, akkor nem lesz szükség ilyen kétségbeesett és a tisztviselőket annyira kétségbeesítő intézkedésre. A jó tisztviselő megszolgálja busásan a maga fizetését, ha az a mainál jóval magasabb és emberségesebb lenne, míg a rossz tisztviselő a mindennapi rántott le-

vest sem érdemli meg. Már pedig a belügyminiszter legutóbbi rendelete, mely Aradra is minden pillanathban megérkezhetik, lehetetlené teszi a jó tisztviselők helyén maradását, hanem jönnek majd he-

lyükre olyanok, akiknek a munkájuk majd nem is fog többet érni, mint a belügyminiszteri rendeletben tetemesen leszállított fizetés. De ezeknek a munkájában aztán nem is lesz köszönet.

A belgrádi esküvő. Mariora hercegnő milliós alapítványa.

Ma folyt le nagy pompával és fényvel Belgrádban Sándor szerb király és Mariora román kir. hercegnő esküvője a gör. kel. vallás szertartásai szerint. A Monitorul Oficiala közli Mariora hercegnőnek a miniszterelnökhöz intézett levelét, amelyben köszönetet mond az esküvője alkalmával az ország minden részéből hozzá érkező sok szeretetért, ajándékért és üdvözléért. Kijelenti, hogy bár egész életét ezentúl új hazájának szenteli, szívarek egyrésze mindig Romániára marad, ahol szülei élnek és ahova annyi kedves barátja és gyermekkorának annyi sok szép emléke köti. Állandó és változatlan érzelmének jeléül a hercegnő egymillió alapítványt tesz, amelynek kamataiból évente 10 kiváló

kereskedelmi iskolai tanuló nevelkednek.

BUCURESTI. A ma reggeli lapok vezércikkei a belgrádi esküvővel foglalkoznak és valamenynyien nagy szeretettel írnak Mariora hercegnőről. Rámutatnak arra a nagy jelentőségre, amelyet a királyi házasság a két ország viszonyában reprezentál. Egyébként ez alkalommal a fővárosban hálaadó istentisztelet volt az esküvői ünnepekkel kapcsolatban. (Rador)

BELGRÁD. Ma délelőtt 11 órakor a parlament udvarán összegyűlekeztek a különböző delegációk tagjai és felvonnák a királyi palota elé és üdvözölték a felségeket. A Kálmegdár előtt óriási tömeg hullámszik, gyönyörködik a színes felvonulásokban. (Rador.)

Ahol olcsóbb a telefon, mint Aradon.

(Bulsan aradi postafőnök nyilatkozata.)

Még március hónapban, amikor a telefon előfizetési díjakat horribilis módon felemelték, úgy Erdély, mint a Regát telefontelefonos mozgalmat indítottak az előfizetési díjak leszállítása érdekében. Most Erdély kisebb városából arról értesülünk, hogy ott lényegesen kevesebb előfizetési díjakat szednek, 3000 lei helyett csak 1200-at, valamint a többi illetékeket is ebben az arányban állapítják meg. Ez ügyben az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Bulsan Ávrám aradi postafőnököt és felvilágosítást kért vajjon érkezett-e rendelet az előfizetési díjak leszállításáról. Erre nézve a postafőnök a következő felvilágosítást adta:

— Már az eredeti rendeletben benne foglaltatik az, hogy az egyes helységek az előfizetők száma szerint különböző kategóriákba oszlassanak. Így három csoportozat van aszerint, hogy az előfizetők száma meghaladja-e az ötszázat, az egyszázat avagy azon alól van. Arad az első kategóriába tartozik, mivel előfizetőink száma megközelíti a 600-at. Amennyiben ez a mennyiség a jövő év április elsejéig az ötszáz alá esnek, úgy természetesen átlépünk a második osz-

tályba, amelynek a mai aradi telefontársasághoz képest a tarifája így alakul: 800—1200—3000, ez felel meg a mi 1000—3000 és 5000 leies tételeinknek. Azt azonban, hogy ez állapot Aradon bekövetkezhetnék, egyáltalán nem hiszem. Az első időben különösen a magánosok közül többen lemondották a telefont, ezek nagyrésze azonban azóta már újból jelentkezett előfizetőnek. Arról is van tudomásom, hogy a miniszteriumban folytak már informatív tárgyalások arra nézve, hogy az előfizetési díjakat aszerint állapítsák meg, vajjon az egyes üzemeknek, cégeknek vagy gyáraknak milyen forgalma és bevétele van és mekkora haszonnal dolgoznak. Ez volna mindenestre a legigazságosabb és legcélszerűbb megoldás, mert ma például az a gyár, amely egész nap használja a telefont, ugyanannyit fizet, mint az a kiskereskedő vagy mondjuk szatócs, aki történetesen szintén benne van előfizetőink névsorában.

Arról természetesen, hogy ezek a tárgyalások mikor vezetnek majd pozitív eredményhez, még egyelőre fogalmam sincs.

Angol offenzíva

Irországban.

(Békét kötöttek az ir vezérek.)

LONDON. Hivatalosan jelentik: Tegnap volt az első összecsapás az angol csapatok és a dél-irországiak között. Az angolok számos fegyvert és löszert, valamint több gépfegyvert zsákmányoltak és elfoglalták a Pettigo községbe vezető utat. Ezzel az angol csapatok két mértőlönyire behatoltak a szabadállam területére.

LONDON. Az ir vizeken Tralee öbölben angol hadihajók megállították és átkutatták a „Seattle” nevű amerikai gőzöst, amely Newyorkból kukoricarakománnyal Fenit felé volt uton. Az amerikai hajón elrejtve sok hordó hadilöszert találtak, amelyet az angol hatóságok elfoglaltak.

LONDON. A dublini városházán találkozott Collins de Valerával és békét kötöttek. A tárgyalás után közösen nyilatkozatot adtak ki, amely úgy szól, hogy a régi paktumot fenntartják, amelyet a dél-ir parlament is jóváhagyott, miután felfogásuk szerint valamennyi ir pártnak össze kell fognia a béke érdekében, hogy megvédelmezhesse Irország függetlenségét a kívülről jövő veszedelemek ellen.

Magyarországon

szabad a repülőgép-gyártás.

BUDAPEST. A magyar repülőipar júniusban fel fog szabadulni az eddigi gyártási tilalom alól. A budapesti külügyminiszteriuni ugyanis már megkapta azt az antant-jegyzéket, mely a magyar légitilalom ügyében felszólítja a magyar kormányt, hogy ismerje el a nagykövetek tanácsának a hadi és a polgári repülőgépek gyártására vonatkozó megkülönböztető rendelkezéseit, valamint azt a kikötését, hogy a magyar repülőgépgyártást az antant továbbra is ellenőrizhesse, még pedig a tilalom felfüggesztése után egy direkt e célra delegált antant bizottság által. Ezek a feltételek, melyekhez a magyar kormány hajlandó lényegileg hozzájárulni, midnem teljesen megegyeznek azokkal a kikötésekkel, melyeket az antant ugyancsak a repülőgépgyártás tilalmának felfüggesztése érdekében már Németországnak is kiszabott.

— Amerika vasutassztrájk előtt

Páris. A Newyork Herald jelentis. Az amerikai vasuti társaságok tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak fizetését és béreit hét, illetőleg kilenc centtel akarják csökkenteni. A vasuti alkalmazottak kimondták, hogy sztrájkolni fognak.

Andrássy megbukott Sopronban.

(A budapesti választások eredménye. — Sztérenyi és Bródy Ernő lemaradtak.)

BUDAPEST. A budapesti és pestkörnyéki lajstromos kerületekben már ismeretes a választás eredménye. A budai választókerületben mandátumot kaptak *Peidl* Gyula, *Botlitz* Gyula szociáldemokraták. Amennyiben Pétdl a szegedi mandátumot tartja meg, *Kéthly* Anna szociáldemokrata jut mandátumhoz, aki egyetlen női tagja lesz a parlamentnek. *Wolff* Károly és *Bénárd* Ágoston a keresztény egység táborából, *Benedek* János demokrata, továbbá gróf *Andrássy* Gyula választattak meg.

A budapesti északi kerületben *Peyer* Károly, *Propper* Sándor, *Rothenstein* Mór és *Györky* Imre szociáldemokraták kapnak mandátumot. A lajstromos sorrend értelmében *Peyer* helyett, aki a dorogi mandátumot tartja meg, *Sütő* József, míg *Györky* helyett, aki debreceni mandátumát tartja meg, *Pikler* Emil jut be. A demokraták és liberálisok listájáról *Vázsonyi* Vilmos és *Ugron* Gábor kapnak mandátumot. *Csilléry* András mint a keresztény egység pártjának, *Haller* István mint a keresztény egyesülés pártjának listavezetője jut mandátumhoz.

A budapesti déli választókerületben *Vanczák* János a Népszava szerkesztője, *Farkas* István, *Kitajka* Lajos és *Jászai* Samu szociáldemokraták, *Bárczy* István és *Rassay* Károly liberális-demokraták a megválasztott képviselők. A keresztény egység listavezetője *Ernst* Sándor szintén mandátumhoz jutott, minthogy azonban ipoly sági mandátumát tartja meg, he-

lyette *Buday* Dezső jut be. Képviselők lettek még: *Usetty* Ferenc (keresztény egység pártja), *Friedrich* István és *Szabó* József keresztény szocialista.

A pestvidéki kerületben képviselők lettek: *Miakits* Ferenc, *Szabó* Imre, *Saly* Endre szociáldemokraták, *Tamássy* József egységpárti, *Fábián* Béla demokrata. Ha *Miakits* a győri pótválasztáson győzne, helyébe *Várnai* Dániel, a Népszava politikai rovatvezetője kerül.

Nagy meglepetést keltett Vázsonyiék letörése az északi kerületben, amely magában foglalja az Erzsébetvárost és Terézvárost, a demokraták eddig megvívhatatlan fészkeit. A demokraták listájáról, miután csak három mandátumhoz jutottak lemaradtak *Sztérenyi* József és *Bródy* Ernő, akik nem juthatnak be a nemzetgyűlésbe, mert másutt nem jelölték őket. A déli kerületben a liberális-demokrata lista harmadik helyén *Rupert* Rezső kibukott, azonban Devecseren pótválasztásba kerül.

BUDAPEST. Sopronból jelentik, hogy a pótválasztáson dr. *Hébelt* Ede szociáldemokratát, volt jogakadémiai tanár 5080 szavazattal megválasztották gróf *Andrássy* Gyula 4912 szavazatával szemben. Gróf *Klebsberg* Kunó szavazóiból ezren pártoltak át Hebelhez és inkább a szocialistára, mint legitimistára szavaztak. Hebelt 5080 szavazatából csak ezer a szocialista, a többit a polgárok adták le. *Thurner* Mihály, Sopron polgár-

mestere a választásról egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Nem a mostani választás eredménye a megdöbbentő, hanem alapválasztásé, amelyen gróf *Klebsberg* Kunó belügyminiszter megbukott, aki a városért annyit dolgozott s akitől Sopron felkendülését vártuk. Már ekkor tudtuk, hogy a polgári front megbontása meg fogja magát bosszulni. Szinte előrelátható volt a szocialisták győzelme, mert pártjukhoz tartoznak mindazok, akik elégedetlenek. Mindenféle oka van annak, hogy a szocialisták tábora ilyen nagyra növekedett. A főok azonban a drágaság. Sajnos, az elégedetlenek táborát azok is szaporították, akik a népszavazás alkalmával az Ausztriához való csatlakozás mellett szavaztak. Kár volt megbontani Sopron polgárságának egyetértését azoknak, akik *Andrássy* fellép tettek. Néhány fiatalember, néhány asszony és néhány pap csinálta *Andrássy* mellett a propagandát. Hiába volt minden könyörgés és érvelés, nem lehetett őket meggyőzni arról, hogy mozgalmuk ártani fog Sopronnak. Hebelnek valószínűleg postán küldjük el a mandátumot.

BUDAPEST. A tarpai választókerületben megsemmisítették *Nagy* Ernő megválasztását. Az új választást június 16-ra tűzték ki, amelyen *Nagy* Ernő újból fellép jelöltnek.

BUDAPEST. Vasárnap lesznek az új pótválasztások. Tizenhét kerületben nyílt, hat kerületben pedig titkos lesz a szavazás. A titkosan szavazó városokban a döntőküzdelemben három szociáldemokrata győzött. A győri második kerületben *Miakits* Ferenc legyőzte

a Haller párti *Boros* Alánt, Komáromban *Deák* Lajos báró *Korányi* Frigyes volt pénzügyminisztert, Székesfehérvárott pedig *Sütő* József gróf *Károlyi* Józsefet. Devecserben *Rupert* Rezső mérkőzik *Tauifer* Gábor *Andrássy* pártival, Vasvárott dr. *Vass* József kultuszminiszter *Haller* Istvánnal.

A kisantant elhagyta a népszövetségi kongresszust.

PRÁGA. A népszövetségi kongresszus letárgyalta *Dickinsonnak* a kisebbségek védelmére vonatkozó jelentését és határozati javaslatát. A tárgyalás mozgalmas volt és a kisantant képviselőinek kivonulásával végződött. A kongresszus ugyanis *Dickinson* jelentését, amely eléggé határozottan, de mégis óvatos kifejezésekben száll sikkra a kisebbségek jogaiért, 54 szavazattal 40 ellenében elfogadta, mire a kisantant képviselői kijelentették, hogy ezzel a kongresszus beavatkozott országuk belügyeibe. Ezért nem vehetnek részt a további tárgyaláson. A szavazásnál az angolok, olaszok és oroszok nem éltek jogukkal. Ezután *Jovanovics* szerb delegátus a kisantant négy állama nevében bejelentette tiltakozását, mire a cseh, román és lengyel delegátusokkal elhagyta az üléstermet.

Halálos korteskedés.

(Választási harc Balatonfüreden.)
BUDAPEST. Balatonfüreden két egységspárti jelölt küzdött egymással: *Héjj* Imre és *Cséri* Ernő. *Héjj* Imre az Egységspárt hivatalos jelöltje, *Cséri* Ernő a balatonfüredi zsidóság is támogatta. *Héjj* Imre érdekében agitáltak a kerületben az ottani ébredő magyarok szervezetének tagjai is. A *Héjj*-párt emberei közül tegnap mintegy tiz-tizenkét fiatalember bement *Oblath* és *Szatler* mézárószorosok üzletébe, akik *Cséri* hívei közé tartoztak, összeszidták *Oblath*kat és felszólították őket arra, hogy e magatartásukkal hagyjanak fel. Heves szóváltás után tettlegességre került a sor, sőt fegyverrel támadtak egymásra a két ellenpárt kortesei. *Héjj* emberei közül egy golyó hasba találta *Herczeg* Imre balatonfüredi kúsgazdát, aki pár perc múlva meghalt. *Oblath* egy golyója *Herczeg* Pál gazdász hasát surolta. Mire a csendőrök a helyszínére érkeztek, a mézárószorosok elmenekültek a közeli szőlőkertekbe. A két *Oblath* és *Szatler* bement *Veszprémbe*, ahol letartóztatták őket, több mézárósszegedet Balatonfüreden tartóztattak le. A meggyilkolt *Herczeg* Imre kúsgazda mindössze huszonhat éves. *Héjj* Imre legjelikesebb híve és a balatonfüredi ébredő magyarok egyik vezetője volt.

— Lázadás a szovjet ellen. Páris. Az Ukrajnából érkező hírek szerint Dél-Oroszországban több község fellázadt a szovjet ellen és egy nagy municiószármányt felrobbantottak. A katasztrófánál 32 katonára és egy népbiztos életét veszítette. (Rador).

Funchalból Madridig.

BUDAPEST. A napokban érkezett haza székesfehérvári birtokára *Károlyi* József gróf, aki együtt tette meg az utat Zitával, az özvegy királynéval és annak gyermekeivel Madridig. Az utazást a következőképp mondotta el *Károlyi* gróf:

— Zitának programja szerint május 22-én kellett volna Madeirából elindulni, de szerencsére négy nappal a kitűzött időpont előtt, tehát már május 18-án elindulhatott, mert a Transatlantica társaság buenos-ayresi hajója érintette Funchalt. Zita az *Infiante* Izabell 18 ezer tonnás teljesen modernül berendezett óceánjárón tette meg az utat. Kisérétében összesen huszonegyen voltak: a gyermekek, IV. Károly király édesanyja, *Mária* Jozefa kir. hercegasszony, *Hunyadi* gróf, a gyermekek kísérői: *Mensdorfi* és *Kersenbrock* grófnő, *Delug* orvosnár, akit annak idején az exkirály halálos ágyához hívtak, továbbá a szolgaszemélyzet.

Zita igen jól viselte az ut fáradalmait, de *Ottó* tengeribeteg lett. A hajó 20-án érkezett Cadixba, a spanyol hadikikötőbe.

— Én már május 2-án elindultam Funchalból. 5-én érkeztem Madridba és 19-én indultam a spa-

nyol király által a királyi család rendelkezésére bocsátott udvari különvonaton Cadixba. Ezen a vonaton jött *Obergon* alezredes, *Alfonz* király szárnysegéde *Zita* fogadtatására.

Cadixban Zitát és a családot pompával fogadták. A kikötőben megjelent a várparancsnok, a spanyol hajóhad vezénylő tenger-nagya, Cadix polgármestere, a cadixi püspök és a káptalan. A Cadixból Madridba vezető nyolcszáz kilométeres ut mentén mindenütt ott voltak a hatóságok képviselői és a katonaság. A zenekar még azokon az állomásokon is játszott, ahol a vonat nem állott meg. Tizennyolc órai utazás után május 22-én reggel érkezünk a Madrid-Atocchia állomásra. *Alfonz* király családjával együtt várta IV. Károly özvegyét és árváit. A spanyol hivatalos világ és társadalmi élet előkelőseinek kívül ott volt az I. Ferenc József nevet viselő 38. számú spanyol ezred tisztikara és a százötven tagból álló spanyolországi magyar egyesület küldöttsége, amely Zitát magyarul üdvözölte. Az állomásról a spanyol király automobilon kísérte vendégeit az elpardói kastélyba, amely körülbelül tizenöt kilométernyire fekszik Madridtól. Az első automobilon ült a királyi özvegy, a spa-

nyol király, *Ottó* és *Miksa* királyi herceg, az elhunyt király öccse, aki május 2-án velem jött el Funchalból. A második automobilon foglalt helyet *Mária* Jozefa kir. hercegasszony, IV. Károly anyja, *Mária* Terézia kir. hercegasszony, a spanyol anyakirálynő a többi gyermekekkel.

— Zita, aki egy leánygyermeknek adott életet, júliusig marad a pardói kastélyban és azután Észak-Spanyolországba egy tengeri fürdőre megy, ahol a spanyol király már villát bérelt IV. Károly özvegye és árvái részére. Összei azután ismét visszatérnek El-Pardóba.

— Madridból május 23-án este nyolc órakor indultam és 3500 kilométer utat, egyfolytában tettem meg Győrig, ahová május 27-én, szombaton hajnalban fél négykor érkeztem. A család, amiképpen március 18-án Madeirába érkeztem, minden anyagi eszköz nélkül állott. Különböző pénzüsszegek csak *Károly* halála után érkeztek és ebből már valahogyan meg lehetett élni, de nagy zavarban lettünk volna, ha az orvosokat és ápolási költségeket rögtön ki kellett volna fizetni. Ma az özvegy és árvák a spanyol király vendégei. *Alfonz* király lovagias uri jóvoltából semmilyen nélkülözésben nem szenvednek.

Fizetés-leszállítás.*(A városi tisztviselők szomorú helyzete.)*

Az aradi városházán a tisztviselők már napok óta beszélnek egy belügyminiszteri rendeletről, amely a városi tisztviselők fizetését 30 százalékkal leszállítja. A polgármesterek távollétében a szóbanforgó rendeletről még nem nyerhettünk információt, azonban amint timisoarai tudósítónk jelenti, a rendelet oda már megérkezett. A tisztviselők körében érthető elkéseredést keltett az újabb fizetés redukálás. Dr. Nistor és dr. Albu főjegyzők vezetésével tömegesen mondtak le a timisoarai városi tisztviselők állásukról. A többi tisztviselők tegnap a városháza tanácstermében értekezletet tartottak és memorandum készítését határozták el, amelyet Vidrighin főpolgármester viz. Bucarestbe és átadja a belügyminiszternek. A memorandumban ismeretik a tisztviselők szomorú anyagi helyzetét és kéri a rendelet visszavonását, mert a jelenlegi fizetésükből sem tudnak rendesen megélni. A timisoarai tisztviselők reménykedve várják a memorandum eredményét.

Operett — új vendégszereplővel
(Amikor a ventilátor tulhangos.)

A „Három a kislány“ tegnap esti előadásán a közönség a legnagyobb csendben gyönyörködött Péchy Erzs. művészetében. Az áhítatos csend azonban csak az első felvonás alatt tartott. A második felvonás elején különös zugás harsogta túl a zenekar játékát és a színeszek énekét. Egyesek repülőgépre gondoltak, amely a színház valamelyik ajtaján észrevétlenül berepült a nézőtérre. Mások szerint a fülsikító zugás nem volt más, mint a zenekar kiegészítése, hogy a jazz-band hangjai mellett a színészek és színésznők shymmit táncoljanak. A közönség tévedett. Sem repülőgép nem volt a nézőtérre, shymmit sem akartak táncolni, hanem a zugás onnan eredt, hogy a ventilátort elfelejtették állítani. Ez még megbocsájtatható. Hisz mindnyájan emberek vagyunk és könnyen felejtünk. De hogy a minden más hangot elnyomó zugás sem figyelmeztette a feledékeny szerelőt vagy rendezőt, vagy ügyelőt, vagy nem tudjuk kicsodát, azt már nem értjük. A színészek, különösen a vendégművész, egy ideig idegesen hallgatták a disszonáns hangot, amely durván zavarta meg Schubert bájos melódiáját. Azután csodálkozva néztek a hang irányába. A színpadon ideges kapkodás támadt. A színészek egymásra néztek és várták a csodát, amely megszüntesse a kellemetlen zugást. A csoda meg is érkezett. Nem kellett sokáig várnunk, csak 15-20 percig. Egyik karbólgy kiszaladt a színpadról és intézkedett, hogy a zavaró hang elcsendesüljön. Ettől a kis incidenstől eltekintve a közönség nagyon jól szórakozott az előadáson és elnézte a hangos ventilátor előre nem hirdetett vendégszereplését.

Ausztria bukása — középeurópai káosz.*(Segíteni kell az összeomló országon.)*

BÉCS. A nemzetgyűlésen Seypel kancellár a legutóbbi valutahaussera vonatkozóan kijelentette, hogy a kormány sürgősen tanulmányozza azt a kérdést, hogy milyen ellenrendszabályokat tehetne a további esés megakadályozására. A hausse főoka kétségkívül abban keresendő, hogy a külföldi hitelek ügyében a már olyan régen megkezdett tárgyalások nem vezettek eredményre. A kancellár kijelentette, hogy a külföldi hitelezőkkel folytatott tanácskozásoknál megtartotta azt az álláspontját, hogy a bankjegyforgalmat lebélyegzéssel vagy bevonással nem lehet befolyásolni. (Rador.)

PÁRIS. Poincaré felszólította a szenátust, hogy szavazza meg az osztrák hitelről szóló javaslatot.

BÉCS. A bécsi sajtó az osztrák korona zuhanása következtében előállott katasztrófális helyzettel foglalkozva kijelenti, hogy Ausztriát csak az mentheti meg

a végleges összeomlástól. Ha Németországhoz csatlakozik.

PRÁGA. Az osztrák korona nagy esése cseh körökben nyugtalanságot keltett. A csehek nézete szerint Ausztria összeomlása a békeszerződés összeomlását és a középeurópai káoszt vonná maga után. Ezért szükségesnek tartják, hogy a győztes hatalmak mentési akcióhoz fogjanak.

BÉCS. A marhahús kilója 4000—5000, a sertéshúsé 5000—6000 koronára szökkent. Vad hajsza indult meg nemcsak a spekuláció, de a legitim kereskedelem részéről is a külföldi valuták után. A legnagyobb kereslet sokolban és magyar koronában van. Miután a kereskedők magyar és cseh üzletfeleiknek tartoznak, a valuták bevásárlásánál nem akartak tovább várni. Seypel kancellárnak a parlamentben mondott optimisztikus beszéde után némileg visszamenetek a valuták. A dollár 15000-ig, a márka 52-ig, a magyar korona 17-ig, a sokol 290-ig ment vissza.

Rendület a kisebbségi iskolákról.*(Felekezetek közös memoranduma a miniszterhez.)*

A bucuřesti közoktatásügyi miniszter a legutóbbi napokban az oradea-marei tanügyi hatóságokhoz rendületet küldött, mely szerint „a kisebbségek iskoláiban az előadásokat csak ugyanazon kisebbségi tanulók látogathatják és csak ugyanazon kisebbséghez tartozó tanárok adhatnak elő; nem engedhetik meg valamely kisebbségi iskola tanszemélyzetének, vagy tanuló ifjúságának a kiegészítése egy más kisebbséghez tartozó tanszemélyzet, vagy tanuló ifjúság után.”

Ez az intézkedés Oradea-mare-n és egész Bihar vármegyében természetesen óriási izgalmat keltett, miután a szülők polgári jogaikban, melyekhez a tanulási szabadság is tartozik, sértve érezték magukat. Ép ezért az oradea-marei kisebbségi egyházak fejei: gróf Széchenyi Miklós, róm. kat. püspök, Sulyok István, reform. püspök, Fuchs Benjamin orth. izr. főrabbi, dr. Kecskeméti Lipót neol. izr. főrabbi, Materny Imre, ev. lelkes és a többi kisebbségi iskolafenntartó testület fejei közös memorandumban fordultak a közoktatásügyi miniszterhez ennek a sértelmes rendületnek végleges hatálytalanságát végett. Kiemelt a memorandum, hogy ez a rendület alkalmas arra, hogy a vallásfelekezeti eddigi békés harmóniáját megbontsa és hogy visszaillesztje az iskoláztatás ügyét a vallási és faji villogások szomorú korszakába anélkül, hogy az állami iskolák benépesítésének célját szolgálná. Ezenkívül megsemmisíti a kisebbségi állampolgárok kulturális jogát.

Természetesen, hogy a miniszter válaszáat nemcsak Oradea-mare-n és Bihar megyében, hanem az összes csatolt területek kisebbségei feszült érdeklődéssel várják.

Béremelést kérnek**Arad város munkásai.**

Az aradi tüzoltólaktanyában városi műhelyek vannak elhelyezve, amelyekben számos munkás dolgozik. A napokban e műhelyekben dolgozó munkások béremelést kértek és ezzel kapcsolatban új kollektív szerződést is akarnak kötni a várossal. Az új kollektív szerződést az aradi nagyobb gyárakban érvényben levő szerződések mintájára kötnék meg, amelynek jelentős pontja a bérkérdés rendezése lenne. Ezen kívül néhány újabb munkafeltételt is tartalmazna a kollektív szerződés. Ma délelőtt a munkások bizalmiférfiai megjelentek a munkafelügyelősen és bejelentették a béremelés iránti kérelmüket. Előadták, hogy a legközelebbi napokban tárgyalásokat fognak folytatni a város megbízottjaival és amennyiben megérveznek, a munkafelügyelősen nem is tartanak tárgyalást. A vá-

ros megbízottai a munkásokkal folytatott tárgyalásokról referálni fognak a városi tanácsnak, a mely azután dönteni fog a kérelem felett.

Harc az apaságért.*Hatvanöt éves férj, 18 éves feleség.*

Szin: Az aradi városházán levő anyakönyvi hivatal helyisége, ahol a születési, házassági s halálügyi bizonylatokat adják ki a feleknek. Agoston Zsigmond helyettes anyakönyvvezető íróasztala előtt tömegesen állnak az emberek. Egyiknek születési bizonyítvány kellett utlevélhez, mert az az egyetlen igazolása annak, hogy az illető tényleg megszületett. Házassági anyakönyvi kivonatok válperekhez szükségesek, mert igazolni kell annak, aki el akar válni, hogy meg is házasodott. Egy özvegy asszony, akinek nyolc esztendeje halt meg a férje, halotti bizonyítványt kért, mert férjhez akar menni. Ezt a lépést csakis úgy tehetette meg, ha előbb igazolja, hogy a férje meghalt. Nagy a sürgős-forgás. Az utlevélkérvényezők, a válni akarók és a házasulandók tömege sürgette idegesen a bizonyítványok kiadását. Egy őszhajú barnaarcu ember jött be a szobába, hóna alatt egy kopott hegedűt tartott, nyilván cigányzenész. Nyugodtan leült egy könyvcsomóra és várt, amíg rá került a sor. Dél felé, amikor a bizonyítványkérők tömege ritkulni kezdett, odament a helyettes anyakönyvvezető asztalához.

— Fiam született, azt jöttem bejelenteni — mondta büszkén.

Agoston kinyitotta az egyik könyvsort, amelybe az öreg bediktálta az adatokat.

— F. I. kávéházi zenész vagyok.

— Mikor született?

— Nem tudom — de a múlt hónapban voltam 65 éves.

Azután a felesége nevét, majd korát diktálta be. A felesége 18 éves.

Alig hogy eltávozott a boldog apa a hivatalból, egy fekete bajuszu ifju lépett be.

— Nem jelentett be itt F. I. zenész egy gyermeket? kérdezte izgatottan.

Amikor megtudta, hogy bejelentett, megszólalt:

— Tessék azt a gyereket az én nevemre átírni, mert a gyerekek az enyém.

— Maga a férje a gyermek anyjának? — kérdezte az anyakönyvvezető.

— Nem — válaszolta. De a gyermek mégis csak az enyém.

Nehezen sikerült megmagyarázni a buzgó ifjunak, hogy ha ő is az apja a gyermeknek, a törvényes apa F. I. Az ő apasága törvénytelen. A törvénytelen apa szomorúan lehajtott fejjel távozott az anyakönyvi hivatalból.

— Az utódállamok jogászainak kongresszusa. Budapest. A jogászegylethez dr. Geöcze Bertalan budapesti ügyvéd javaslatot terjesztett, hogy az utódállamok jogászkongresszusát Budapestre hívják össze. Az indítvánnyal az ügyvédszövetség és az ügyvédi kamara is foglalkozik.

HIREK.

Monte-Carlo esődje.

Az idő sulya és az emberiség millió gondja Monte-Carlo előtt sem röpített el nyomtalanul. Emberelemlekezet óta nem volt oly rossz évad a játékasztalok és a pálmák hazájában, mint aminőről most számolnak be a francia újságok. A franciák elmaradtak és helyettük az amerikai aranyáradat sem indult meg. A németek, osztrákok és a vakmerő magyarok természetesen álmaikban sem rohantak a háború előtt sürtin ostromolt bankot. A monte-carlo-i árák azonban a rossz valutánál is nagyobb lesztörő-erőt gyakorolnak. Egy hotel-szoba napi 150-250 frank, az étkezés ugyanennyire kerül. A banktársaság osztaléka a minimumra csökkent. Szerencsére a monakói fejedelm az „üzletmenettől” függetlenül biztosította a hárommillió frank bérösszeget a maga részére, különben a bankot bérló Blane-család, illetve a mögöttük álló részvénytársaság a nyereséghez képest alig fizetne valamit. Monte-Carlot éppen a rossz évad következtében komoly kikötővé akarják átváltoztatni, amire amerikai milliósok adják a pénzt. Még megérhetjük, hogy Monte-Carlo, mint játékbarlang bocsukja kapuit és a tisztességes munka teszi becsültté Monte-Carlo hírhedt nevét.

Bratianu pénzügyminiszter Románia helyzetéről. Bucuresti. Az Adeverul szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter Párisban és Londonban a romániai petroleum ügyében tárgyal, mivel Franciaország és Anglia is részt kívánnak venni a román petroleummezők kiaknázásában. (Rador).

PARIS. A Le Temps közli Bratianu Vintila román pénzügyminiszter nyilatkozatát, amelyben a pénzügyminiszter ismerteti Románia pénzügyi, gazdasági és kereskedelmi helyzetét. Rámutat arra, hogy a külföldnek Romániáról táplált véleménye nem felel meg az ország valódi helyzetének. (Rador).

Szerbia mozgósít Bulgáriát ellen. Zágráb. Az itteni Obzor arról értesül, hogy a belgrádi minisztertanács foglalkozott már is egy Bulgáriát ellen elrendelendő katonai akció tervével. A minisztertanács megfelelő számú katonácsapatokat bocsájtott a hadügyminiszter rendelkezésére, hogy a jugoszláv határt a bolgár hadak újabb betörése ellen kellőképpen meg tudja védelmezni. Együttal egy ultimátumot is megfogalmaztak a bolgár kormányhoz.

Zamfirescu temetése. Bucuresti. Zamfirescu volt kamarat elnök temetése tegnap folyt le Boksaniban. A néppárt vezetői kísérték el utolsó útjára. (Rador).

Bírói előléptetés. Antonini Mircea törvényszéki bírót az igazságügyminiszter a hetedik fizetési osztály harmadik fokozatából ugyanennek a fizetési osztálynak második fokozatába léptette elő.

A földművelésügyi miniszter rendelkezett ki a kisajátítási munkálatok sürgős lebonyolítására, a községi legelők megállapítására és az agrár törvények összes rendelkezéseinek szigorú betartására. (Rador).

Kornisék betöről sürgetik a főtárgyalást.

(Moculescu főügyész elkészítette a vádiratot.)

A Kornis-féle betörés ügyében Sommer Nándor vizsgálóbíró tegnap kézbesítette ki a tetteseknek az ügyészség vádiratát. A terjedelmes anyag, amely tíz gépirásos oldal terjedelmű, Moculescu Sándor főügyész saját munkája. Ő fogja ugyancs a főtárgyaláson, amelyet még ebben a hónapban megtartának, a tettesek ellen a vádat képviselni. A vádirat Hamburgor Kornél mint Orgazda, Rácz Vilma és öv.

Horthy fiának érettségije. Budapest. Horthy Miklós kormányzó István nevelő fia a második kerületi főreáliskolában jelesen érettségizett és a műegyetemre iratkozott be.

A szenátusi merénylők póré. Bucuresti. A Lupta szerint a szenátusi merénylők ellen a tárgyalást folytatják s kedden valószínűleg ítélet is lesz. (Rador).

A budapesti választások öt-millióba kerültek. Budapest. A fővárosi választások adminisztrációs költségei már eddig meghaladják az öt millió koronát.

A luxus- és forgalmi adó számfejtése. Az aradi pénzügyigazgatóságon eddig a luxus- és forgalmi adó számfejtése a Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) felőli oldalon az első emelet hét szám alatt történt. Most egy miniszteri utasítás következtében ezeknek az adóknak a számfejtését is az adóhivataloknál kell végezni, tehát a mai naptól kezdve a földszint 15. számú helyiségben, ahol a hat százalékos kereseti adó számfejtése is történik. A miniszteri utasítás kiadását az ezte szükségessé, hogy többen visszaéltek a közönség közül azzal, hogy a számfejtés másutt történt, miutt ahol az adó betétele történt. Az ellenőrzés azonban továbbra is azoknak a kezében marad, akik eddig is meg voltak azzal bízva.

Allami munkaközvetítés. Az aradi állami munkaközvetítő vezetője ma a következőket közli az érdekeltekkel: Állást nyerhetnek: 4 kovácssegéd Nadlacra teljes ellátással és 80-150 leig terjedő fizetéssel, 2 faksztergályos, 1 fiatal borbélysegéd teljes ellátással és 1 mindenestény napi öt órai munkaidővel, fixfizetéssel. Állást keresnek: 1 sofőr, 1 mészárossegéd, 1 fűtő, 1 cipészsegéd, 1 gépész, 1 lakatos, 1 péksegéd és 1 asztalos.

Nagy autóverseny Magyarországon. Budapest. Június kilencedikén kezdik meg a Hortobágy-Batatonfi turáversenyeket. A háború után megtartott autóversenyek közül előreláthatólag ez lesz a legnagyobb európai verseny, amelyen 28 kocsi vesz részt. A verseny június 12-én ér véget. A Budapest-Ogyóri útvonalon lesz egy másfél kilométeres gyorsaságverseny is, amelynek díjait 13-án este osztják ki.

Alaptalanul megvádolt hírlapíró. Budapest. Korcsmáros Nándor hírlapíró tegnap letartóztatta a rendőrség. Az a vád ellene, hogy Bécsben Bresztovszky Ernő ismert szocialista író temetésén a magyar kormányost sértő beszédet mondott. Korcsmárost Fehéri Armand hírlapíró jelentette fel. A vád alaptalansága később kiderült és Korcsmárost szabadon bocsájtották.

Tálayné mint bűntársak ellen eljött a vádat, melyet a másodrendű gyamusítottak ellen kizárólag csak Pelle Andrásnéval szemben tart fenn. A vádlottak még a tegnapi nap folyamán átváltást a vádiratot és az ellen nem emeltek semmiféle kifogást, sőt azt kérték a vizsgálóbíróstól, hasson oda, hogy a főtárgyalást minél hamarabb meg lehessen tartani, mivel ők már „szeretnének tud lenni a doigon.”

Egy fiú tragédiája. A vadasi csendőrség jelentést tett az aradi ügyészségnek, hogy Spíták Mihály odaváló 8 éves fiú a simonyfaivi hártában beleesett egy téglaverő gödörbe és azonnal meghalt.

A céghivatalból. A Kornis Zsigmond és Márton cég eddigi üzemet faipari cikkek árusításával bővítette ki és erről a céghivatalnak jelentést tett.

A város pénzügyi helyzete. A pénzügyminisztérium ma rendeletet küldött a város vezetőségéhez, amely a város pénzügyi helyzetéről pontos és sürgős kimutatást kér.

A simándi papok gyilkosai. A forradalom idején történt, hogy a két simándi papot: atyát és fiát négy kommunista meggyilkolta. A tettesek felett annakidején az aradi törvényszék ítékezett. A bűnyűgy fellebzése folytán azonban egészen a legfelsőbb semmitőszékig folytatódott, amely ma küldötte le határozatát az aradi törvényszékhez. Ennek értelmében a legfelsőbb fórum Sándor László és Trapp István bűntetését 4-4 hónappal leszállította. A másik két vádlott ügyében a semmitőszék nem döntött, mivel azok amnesztia alá esnek.

Old-boy kormérkőzések. Vasárnap délután fél 4 órakor az AAC Török Gábor-utcai sporttelepén. Atc old-boy—Gloria CFR old-boy, 5 órakor Hakoah old-boy—AAC old-boy, 6 órakor az Atc és AAC kombinált csapata mérkőzik.

Pályázat. Az aradi izr. jótékony nőegylet a kezele alatt álló „Leopold Zsigmondné sz. Deutsch Piroksa kelengye alapítvány” kamaitra pályázatot hirdet. Vonatkozó kérvények az egyesület elnökénél nyújtandók be t. hó végéig. Etes Anniné elnök.

Arad a múlt hónapban. Az aradi anyakönyvi hivatalban május hónapban 132 halálesetet, 136 születést és 52 házasságot jelentettek be. A városi orvosi hivatal által összeállított statisztika szerint a vármegyei közkezdésben május hónapban 354 új beteget ápoltak, 344 gyógyultat kivontak és 32 haláleset történt. A gyermekkezdésben 145 új beteg volt ápolás alatt, 141 meggyógyult és 8 gyermek meghalt.

Meglopott nyomdatulajdonos. Betegh Pál székelyudvarhelyi nyomdatulajdonos tegnap este érkezett Kurticsön keresztül Aradra. Aradon rémületen vette észre, hogy több ezri lelt tartalmazó pénztárcája okmányjaival együtt eltűnt. A nyomdatulajdonos feljelentést tett az állomási rendőrségen. A feljelentés szerint a lopást Kurtics és Arad között követték el, mert Kur-

ticsön meg volt a tárcá. A kifosztott nyomdatulajdonos aradi rokonai támogatásával utazott ma reggel tovább. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a vasuti tolvaj leartóztatására.

Feljelentette a feleségét. Egy aradi vállalkozó feljelentést tett a rendőrségen különváltan élő felesége ellen, aki a feljelentés szerint titkos találka helyet tart fenn és erkölcsstelen életmódot folytat. A rendőrség ma idézte meg a férj által vádolt asszonyt, aki sirva védekezett a vádak ellen, amelyeket szerinte a férje gyűlöletből és rosszakaratból hozott fel ellene. A rendőrség a nyomozást tovább folytatja. A megvádolt asszony feljelentette férjét hatóság előtti ragalmazás miatt.

Modern hájmunkák készülnek. Fehér si Comp. női fodrász tizetben.

Mozsi.

Szenzációs új műsor az Apollóban. Egy négy felvonásos dráma kerül bemutatásra az Apolló-színház pénteki új műsorán. A képről sokat elmond már a címe is: Fekete Szombat, amely mögé a legrendkívülőbb tartalmu mesét kell elképzeimie annak, aki a darab szépségeiről fogalmat kíván magának alkotni. Paul Rosminó mérnök szigorló életének harmonikus szépségeiből épül ki a megrázó tragédia, amely ezen képnek a szüzejéhez az alapgonddalot szolgáltatja. A kép rendkívül érdekes meséje megkivánta azt, hogy költséget nem kimélve áldozzanak előállítására és a filmgyár valóban megtette feladatát. A darab tömörsége azonban kétségtelen a főszereplők személyében áll, akiknek mindegyike eseményszámba menő alakítással lepi meg a közönséget. Mégis ki kell említni ebből a kiváló gárdából Admiranti Manzint, a csodás szépségű filmstárt, akinek művészetéről külön szólnunk már nem is kell. A gyönyörű kép, amely számtalan városban szokatlan arányu sikert aratott és így minden biztosíték meg van arra, hogy a nézőknek valódi élvezetet fog szerezni a kép meglekintése. A romantikus film pénteken és szombaton megy az Apolló műsorán.

Gróf Monte Christo az Urániában. Az Uránia színházban került bemutatásra esütörtökön Dunas világhírű regénye, Gróf Monte Christo filmesített alakjában. Akik megnézték, valóban kiváló élvezetben részesültek, mert a regény mindegyik eddigi feldolgozását messze felülmulta ez a kép, amelynek előnye az, hogy összevont alakban és még is az egész történetet tartalmazó mese keretében rendeztetett meg. Nemcsak a történet áttekinthetőségé és ezáltal nagyobb érdekessége előnye a képnek ezen feldolgozásában, hanem az óriásit fejlődött film technika és kultúra megnyilatkozó monumentalizmusa is. Az amerikai filmgyár valóban rendelkezett elegendő eszközzel ezt a kolosszális regényt filmre rendezni és ezen rendezésnek meg tudja szerezni az előfeltételeit a siker számára. A filmkolosszus utóijára megy az Uránia műsorán pénteken.

Megszűnt az aradi állomás blokádjá

(Miért torlódnak meg a vagonok? — A nemzetközi darab-
áru felvétele segíthet.)

Az Aradi Közlöny megírta, hogy Arad állomását a külföldről Romániába irányuló teher forgalomban 15 napra zárta a közlekedésügyi miniszter egy, rendelete. A zárolás elrendelése azért volt szükséges, hogy az aradi vasúti állomáson nagy számban összetorlódott külföldről érkezett vasúti kocsik áruát elváromolhassák és hogy a zárolás határidejének leteltkor már ne legyen elváromolatlanul álló vánkocsi az állomáson. Kérdést intéztünk Cigly János államvasúti főfelügyelőhöz, az aradi kerületi vasutigazgatóság kereskedelmi osztályának főnökéhez, hogy milyen eredménnyel járt Arad állomásának zárolása. Cigly főfelügyelő a következőket mondta az Aradi Közlöny munkatársának.

— A zároló rendelet hatálya ugyan már tegnapelőtt lejárt, de még két napig csak megszorított számban fogad vánkocsikat az aradi állomás. Azonban azután is csak annyit, amennyi az aradi állomás befogadóképessége, nehogy ismét torlódás keletkezzék. Tény, hogy az aradi állomás nem váromoló határállomásnak épült és így bizony meglehetősen kicsi annak a nagy forgalomnak a lebonyolítására, melyet új helyzeténél fogva kell lebonyolítani. Ezen a vasút részéről úgy igyekeztünk segíteni, hogy a vámhivatalnak még egy nagy raktárpületet bocsájtottunk rendelkezésére. A főoka annak, hogy az aradi állomáson összetorlódhatnak a teherkocsik az, hogy a külfölddel még nem vettük fel a közvetlen darabáru forgalmat. A most érvényben levő nemzetközi egyezmény szerint ugyanis nemzetközi viszonylatban darabáru nem szabad felvenni. A szállítócégek azonban úgy játszák ki az egyezményt, hogy gyűjtőkocsikba nyolc-tíz cég részére is vesznek fel darabáru. A külföldről így Aradra érkező gyűjtőkocsikban pedig a legkülönbözőbb helyeken levő romániai cégek címére szóló áruküldemények vannak. A kocsi elváromolásához pedig a vámhivatal a törvény értelmében mindaddig nem fog, amíg az ebben levő áruk számláit be nem mutatja az elváromoltató. A legtávolabbi városokban levő cégektől sokszor hetekig tart, amíg megérkezik a számla.

Ilyen körülmények között a vámhivatal még akkor sem váromolhatja el gyorsabban az árukat, ha több személyzete volna. Ezért még márciusban, de azóta ismételtelen is tettem javaslatot a vezérigazgatóságnak, hogy kezdje meg a tárgyalásokat a közvetlen darabáru forgalom felvételére. Ez esetben az elváromolandó darabáru, amely nem Aradra címzett, az aradi vámhivatal csak átmeneti vámokmányt adna ki nyilatkozat helyett és azt csak a címzett székhelyén levő vámhivatal váromolná el. A jelenlegi hely-

zet az, hogy a ki nem vagonirozott áru után az első 24 órára kocsinként 240, a második 24 órára 360 és minden további 24 órára 480 lei fekbért kell fizetni. Sőt nemrégiben kaptunk egy királyi dekrétumot, amely szerint, ha az áru az előirt idő után a címzett át nem veszi, a vasútnak joga van elárverezni. Ismétlem, hogy a helyzeten teljesen csak a nemzetközi közvetlen darabáru forgalom felvétele segíthet, ami valószínűleg rövidesen meg is fog történni.

Irodalom és művészet.

Grosavescu Bucurestben.

Grosavescu a cluji opera tenoristája, aki Aradon is énekelt, a napokban kezdte meg a bucurestii operaházban három napra tervezett vendégszerepléseit. A bucurestii lapok a legnagyobb elragadtatással írják a vendégszereplő tenoristáról. A Curerul Arterol vezető helyen foglalkozik a tenorista nagy sikereivel. Többek között a következőket írja: Grosavescu csodálatos hanganyaggal megáldott énekes, akinek lírai színezetű meleg szimpatikus organuma, ragyogó szinropájú éneke s hozzá bizfonsággal vezetett dinamikája nagyszerű sikerekre predestinálja. Énekével most is ügyszólván extázisba hozta a közönséget és az előző jelenettől kezdve a darab végéig meleg ünneplésben részesítette. Olyan ovációban volt része, amilyenre a román főváros színpadán alig emlekeznek. A közönség azért is részesítette olyan ünneplésben a tenoristát, mert benne látja azt a hivatott embert, aki elfoglalja végre azt a méltó helyet, amelyet eddig nehezen fizethető idegen olasz és orosz énekesek töltöttek be jól-rosszul. Ő benne látja a jövő emberét, aki hivatott arra, hogy a román operát a legmagasabb nivóra emelje. A felvonások végén és az egyes nagyobb áriák után az egész közönség felemelkedett és úgy tapsolta és ünnepelte Grosavescut.

A Nyári Színház műsorának heti sorrendje: Pénteken: Pünkösdi rózsza, Péchy Erzsí felléptével. Szombaton: Gésák, Péchy Erzsí felléptével. Vasárnap délután: Piros bugyellár. Este: Pünkösdi rózsza, Péchy Erzsí felléptével.

Sibianu professzor zongoraművész és componista és Ghiulea Emilia szopránénekesnő hangversenye e hó 10-én este fél kilenc órákor lesz megtartva a Kulturpalotában. Jegyek Blochnál kaphatók.

A színházi iroda hírei. Pénteken lép fel tizennegyedszer Aradon Péchy Erzsí primadonna egyik legnagyobb szerepében a Pünkösdi rózsza Kláriájában. Ezt a szerepet a budapesti Revu-színházban száznál többször játszotta. Aradon is a darab egyfolytában tizszer került színre azelőtt két évvel. A ma esti reprizre az operett-személyzet a legnagyobb gonddal készült. Az operettet vasárnap este megismétlik. — Szombaton Sydney bűbajos zenéjű operettje a Gésák kerül színre Mimóza szerepében Péchy Erzsível. Mindhárom Péchy-előadásra jegyek a téli színház pénztáránál várhatóak. — Vasár-

nap délután mérsékelt helyárrakkal színre kerül a legkitünőbb magyar népszimű, a Piros bugyellár.

Elismert, hírneves berlini arcképfestő újabb képe látható a Lengyel-féle butorizlet kirakatában. Nagyban emelné Arad város művészetének dicsőségét és fényét, ha ezen kiváló tehetséget, nagytudású művészt Aradnak lekötöthetné, módot találván egy akadémiai festőiskola létesítésére. A művész elvállal megrendeléseket arcképfestésre és tanítványokat is elfogad. Cim: Sörgyár, Ujarad.

Új magyar kormány.

BUDAPEST. Az Ujság szerint belügyminiszternek gróf Ráday Gedeon vagy báró Perényi Zsigmond, kultuszminiszternek gróf Klebelsberg Kunó, kereskedelmi miniszternek báró Lers Vilmos, földművelésügyi miniszternek gróf Hoyos Miksa, igazságügyminiszternek Nádassy Imre országos főkapitány, népjóléti miniszternek Huszár Károly van kiszemelve. A többi miniszterium vezetésében nem lesz változás. A kormányrekonstrukcióval a kabinetet teljesen az egységspárt képére alakítják át.

BUDAPEST. Gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszter a hajnalig tartó minisztertanácsban beszámolt a választások eredményéről és a gabonarendeletről. Azután a miniszterek a nemzetgyűlés megnyitására formáságairól tanácskoztak. A tanácskozás során szó került a nemzetgyűlés elnökének ki-
szemeléséről is. Kormánykörökben az a felfogás, hogy Gaál Gasztont kell megválasztani, mint a parlament minden pártja előtt szimpatikus és közszeretnek örvendő személyt.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (június 8). Dollár 150, márka 0.54, sokol 2.95, dinár 2.05, magyar korona 0.19, budapesti ki fizetés 5.75, bécsi ki fizetés 94, berlini ki fizetés 0.53, prágai ki fizetés 2.95, francia frank 14.

Zürichi nyitás (június 8.) Berlin 186, Newyork 522, Milano 2727.5, Prága 1007.5, Budapest 60, Zágráb 190, Bucurest —, Varsó 13, Bécs 3.75, lebélyezett osztrák korona 4.

Budapesti nyitás (június 8). Dollár 854, márka 309, leu 595, sokol 1682, dinár 1230.

Zürichi zárlat (június 8). Berlin 183, Amsterdam 204.25, London 23.51, Páris 47.62, Milano 27.20, Prága 10.075, Budapest 60, Zágráb 190, Varsó 13, Bécs 3.5, osztrák lebélyezett korona 3.75.

Budapesti zárlat (június 8). Napoleon d'Or 3335, angol font 3930, dollár 860, francia frank 78.75, márka 3.09, rubel 45.25, osztrák korona 5.98, leu 5.83, szokol 16.77, svájci frank 165, dinár 12.35, lengyel márka 21.50.

A szerkesztésért:

KAROLY JÓZSEF
felel.

Cenzurat: Dr. Romul Magor.

Reusz Sándor

a „Timisoarai Polgári Serfözde R.T.”
főraktára Bul. Reg.
Ferdinand (Boros
Bóni-tér) 5. szám.
jégyári fizemét
megkezdte.

Jégkiadás reggel 6—8-ig,
1223 este 6—8-ig.
4 táblán felül házhoz szállítva.
Egy tábla sulya
13½ kg.

GHIOROCON (GYOROKON)

Kovaszineon, Pancotán, Moerán több kisebb-nagyobb szőlő koltával, felszereléssel; Aradon több kisebb-nagyobb magán-, bér-, gazdálkodásra és gyáralapításra alkalmas ház, valamint házak jómeneteli korosmával, fűszerüzlettel, pékséggel; helyben és vidéken több szálloda vendéglővel; kisebb-nagyobb birtokok ardséggel is eladók. Bővebbet: WAL-LINGER-irodában, Strada Eminescu (volt Deák Ferenc-utca) 10. szám. 12852

Borkövet

minden mennyiségben vesz
RUZSONYI LAJOS
borbizományi és ingatlan forgalmi ügy-
nöksége Sirla (Világos). 1556

Veszek BRILLIANS köveket,
arany és ezüst

árukat magas áron. 12017
KUN, ékszerész.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6, Poststr. 12231
Fr. H. Soltan, betegkezelés
költségeket megtértem.
Egy, elnevezés esetén az összes
bevitel Szabolcs aradalmában
Speciális szellemi és leányesében
szabó ajánlatok keltetése
Aradi esetén az engedje magát
Speciális szellemi Szerezzel za-
délje meg szakkértőleg elkészít
struáriója elmaradása esetén sz-
mező a világban azonosítók Men-
díjában tanácsom révén találják

TERNOLIT PALÁVAL

van fedve a Strada
Cosbuc (Wesselényi-
utca) 2. számú ház.

Virág-palánta

Vanillia, Saloca, Ageratur, Lobelia, Be-
gonia, Petucosia stb., valamint nagy vá-
laszték Pelargonium s sok szabadföldi és
szobai növényekből. Beszerezhető:

Szabó kertész-gazdasága,
Pancota. 2175

Utlevelekre visumot, külföldieknek utlevelet Cluj (Kolozsvárról) vagy Bucurestiből hetenként négyszer közismert pontossággal a „Kelet” hirlapiroda szerez.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

ÜGYES SZOBALÉANY azonnalra, legkésőbb június 15-re felvétetik. Cím a kiadóban. 500

MEOBIZHATÓ urleány kócsi gyakorlatlaltal alkalmazást keres. Elvállal pénztár és raktárkezelést is. Cím: „Tiszvársel” Zalatna. 2561

ROMÁN-magyar perfect kereskedelmi levelező, gépi és beszél németül franciául. állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2595

ELEKTROTECHNIKUS mérnök nyelvismeretekkel bármily nagyobb vállalatnál gyárnál. Ipari üzemi állást keres. Megkereséseket „Mérnök” címen Wallinger hirdetője továbbítja. 12352

HÁZIKISASSZONYNAK ajánlkozom, a főzést önállóan vállalom. Str. Marie Cheni (Kölöcsy-utca) 5. 2622

Vétel és eladás.

NYARI IDÉNYRE granadnók és mosóárak olcsón szerezhetők be Strasser divatruházában, szemben a Lutheránus-templommal. 2516

JÓKARBAN levő kerékpárt teljes mozi-berendezést használt férfi ruhákat veszek Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 11. II. em. Balog Sándor. 2620

ELADÓ butor, ágyhuzat, villanylámpa, abrosz, női fehérnemű, cipő, blúz, gyermek fürdőruha, harisnya, 140 cm. posztó Strada Mocioni (Orczy-utca) 14. 2615

KÉT tűzrevaló kovácszerszám eladó. Bartok László Paulis (Opálos.) 2618

ELADÓ fürdőká, gramofon, könyvvállvány, íróasztalok, spejzszekrény, dísztárgyak, tükör és több tárgyak Piata Luptei (Szent Péter-tér) 7. 2619

ANTI KÜKÖR ELADÓ. Ujarad, Fő-ut 45. sz. 2628

VALODI sveici himzések és betétek, flet csipkék és betétek, motívok tetra csecesemű fehérneműk, harisnyák minden színben érkeztek. Hofim... Arad, Bulev. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. sz. 2621

BUTOR. Ebédő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegand butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

LEGMAGASABB ÁRBAN VESZEK ezüst tőr szőnyeget, zongorákat és pianót Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11895

JÓKARBAN levő 45 HP. Benz teherautó eladó. Str. Episcopul D. Radu (Magyar-utca) 28. 2582

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért bronz, márvány és porcellán figurákat perza szmirna argamanszőnyegekért tőrök kendőkért antik és modern butorokért, zongorákért modern és antik dísztárgyakért japán vázákért régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsű régiségekért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Orfűay-palota. 11911

EZERKÉTSZÁZ KÖTET anquar francia Regény olcsó árban egyenként is kapható Kerpelnél. 12191

TEKERCS CSOMAGOLO PAPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Knieszer papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

ARANYAT magas áron veszek. Reiner József Lutheránus templom mellett 12301

MŰTÁRGYAKAT porcellánokat figurákat vázákat szobrokat lapán és klinkal dolgokat antik butorokat festményeket mindentféle ezüst tárgyakat perza és szmirnaszőnyegeket dísztárgyakat és egyéb műtárgykat a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bul. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota) Alkalmas ajándékok dus be vásárlási forrása. 11691

Cséplőgarn-turákat

és más mezőgazdasági, valamint ipari gépeket azonnal szállíthatók saját rak tárából. — Cséplőgépeim Hoherr-Schranz, valamint M. A. V. gyártmányúak, alig használt fiatal és modern, gyűrűs és golyós csapágyú gépek. 720 mm-től egész 1400 mm. nagyságig. Ugyanolyan gyártmányú berefejtők, ten geri-fejtők és kazalazók, valamint Hoherr-téle Itália széna és szalma préselő gépek. **HAJTÓERŐ:** benzín, nyersolaj, szivógáz és gőzlokomobillók különböző nagyságban. Vagyis 3 HP-től 25 HP-ig. Benzinmotoros magánjáró fűrészelő, fűrészelő és hasító fűrész gépek. Centrifugal és más építő szivattyúk, 1 col-tól egész 8 col-ig. B. érdeklődő feleknek levélben, vagy személyes megkeresésekre kellő felvilágosítással szolgál.

BLEIER SAMUEL, Targumures (Marosvásárhely)
Str. Catarasilor No. 96. (Kossuth L.-u. 96.) 2617

Ingtalan.

BULEVARDUL CAROL I (Erzsébet-körut) 18. számú emeletes sarok bérház eladó. Bővebbet Str. E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 6. szám alatt. 2568

KRASSÓSZÖRENYMEGYÉBEN 5% hold szántóföld és egy 700 négyszögletes beltetek eladó. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 12353

STRADA FILIPESCU (Flórián-utca) 8. számú magánház eladó. 2616

MAGANHAZ eladó. Bővebbet Virág Kalmán építőmesternél, Bul. Carol I (Erzsébet-körut) 59. 12495

Üzlet.

VINGÁN főforgalmu vendéglő megfelelő lakással, nagy telekkel, istállóval visszavonulás miatt eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 12353

Ellátás.

BELVÁROSBAN uriember teljes ellátást nyerhet uricsaládnál. Cím Kelet hirlapiroda. 12495

TELJES ellátást adok intelligens nőnek, vagy férfinak. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12353

Kifutó fiu
jó fizetéssel
felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

„ASTRA”

Prima Fabrica Română de Vagoane și Motoare S. A. din Arad.

Capital Social Lei 75.000.000.

CONVOACARE.

Acționarii societății „Astra” prima fabrică română de vagoane și motoare S. A. în Arad, sunt rugați a se întruni în Adunare generală ordinară în ziua de 21 iunie 1922. ora 6 p. m. în București la sediul societății str. Lascar Catargiu no. 11. pentru a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație pe exercitiul 1 Iunie 1920—31. Decembrie 1921.
2. Bilanțul și contul profit și pierderi pe același timp.
3. Raportul cenzorilor de controlul gestiunii perioadului suszist.
4. Fixarea dividendelor, determinarea fondului de rezervă, dotarea diverselor fonduri statutare și stabilirea retribuției cenzorilor.
5. Desărcarea consiliului de administrație, comitetului de direcție, administrațiilor delegați, directorilor și cenzorilor de gestiunea și supravegherea lor pe exercitiul închis.

ACTIV

Bilanț încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1921.

PASIV

ACTIV		PASIV	
UZINELE		CAPITAL	75000000
Terenuri și Clădiri	24747079.90	Fondul de ajutor al Funcționarilor	404897.08
Mașini și Instalațiuni	19119459.78	Amortizarea instalațiilor	2682130.74
Inventar și Scule	2405009.26	Efecte de plată	5000000
Patente și Licențe		Garanții	208700
Mărfuri fabricate	98179750.57	Diverși Creditori	178056466.59
Materiale	75885955.48	Beneficiu net	26120152.32
Casa			
Efecte Publice			1104387.11
Garanții			200952
Direcția Generală CFR, București	100770579.26		205860
Diverși Debitori	13107682.41		113878261.67
			285366346.73

Sef-comptabil A. Holdengreber.

„ASTRA” prima fabrică română de vagoane și motoare S. A. din Arad. (ss.) M. N. Schapira. (ss.) Ing. M. Colieanu.

Verificat și găsit conform cu registrele:

Cenzorii: (ss.) Ion Moldovan, (ss.) Ion Robu, (ss.) Cornel Iancu, (ss.) D. Lazio, (ss.) Gh. Adam.

DEBIT

Contul profit și pierderi încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1921.

CREDIT

Cheltuieli generale și cheltuieli de întreținere	8888000.77	Beneficiul brut	50768200.90
Salarii prime pentru scumpetea traiului a personalului	5505862.00		
Cheltuieli de birou	467732.71		
Impozite	170149.45		
Dobânzi	7054172.61		
Amortizarea instalațiilor	2682130.74		24643048.58
Beneficiu net			26120152.32
			50768200.90

Sef-comptabil A. Holdengreber.

„ASTRA” prima fabrică română de vagoane și motoare S. A. din Arad. (ss.) M. N. Schapira. (ss.) Ing. M. Colieanu.

Verificat și găsit conform cu registrele:

Cenzorii: (ss.) Ion Moldovan, (ss.) Ion Robu, (ss.) Cornel Iancu, (ss.) D. Lazio, (ss.) Gh. Adam. 2614

Ingyon kap egy francia pipere szappant, ha Szabó drogeriában eszközli bevásárlását 10 pénztári blokk felmutatása ellenében.